

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Kruščický masopust

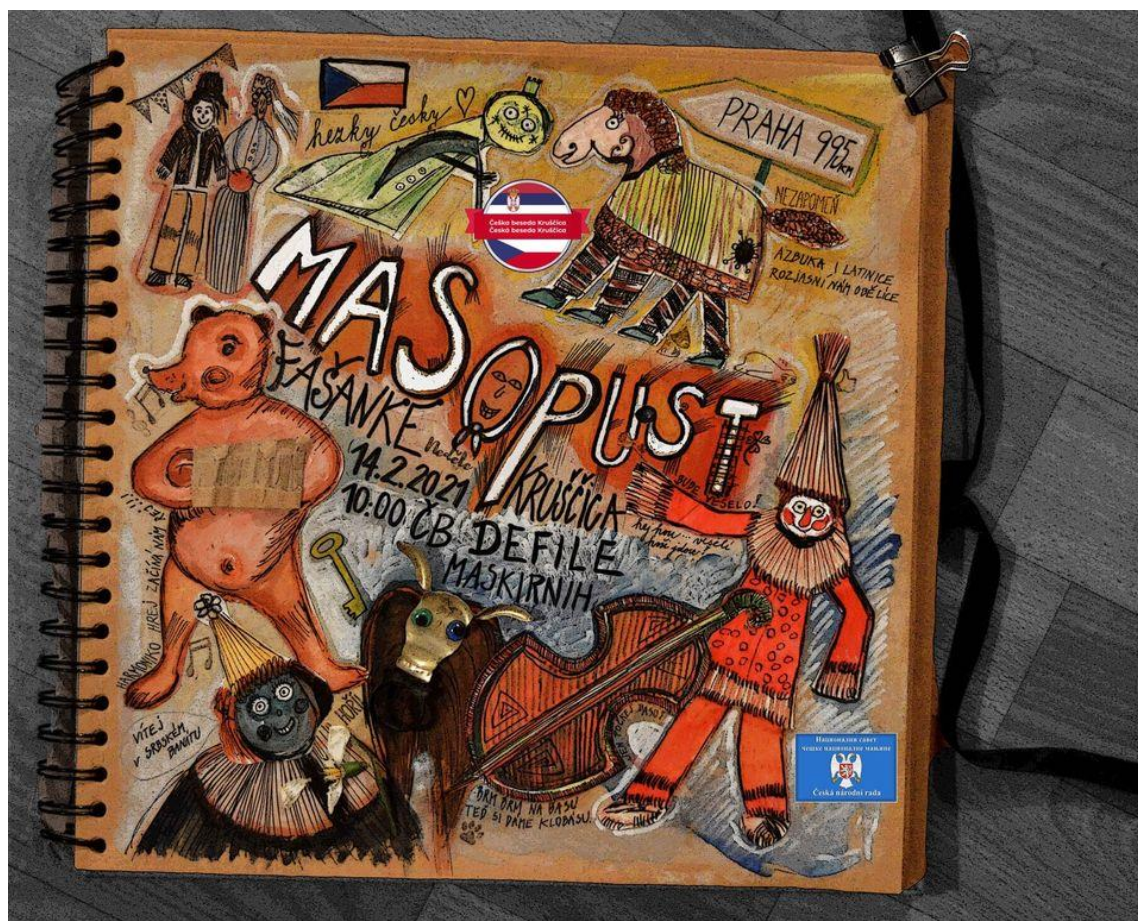
Stanislav Havel

Masopust v Kruščici patří mezi nejpopulárnější akce českých krajanů v Srbsku. Dříve chodili krajané převlečení za různé masky po vsi poslední tři masopustní dny. Oblíbená byla především svatba, kdy se muž převlékl za nevěstu a žena za ženicha, a poté šli zvát ostatní „hosty“ na večerní zábavu.

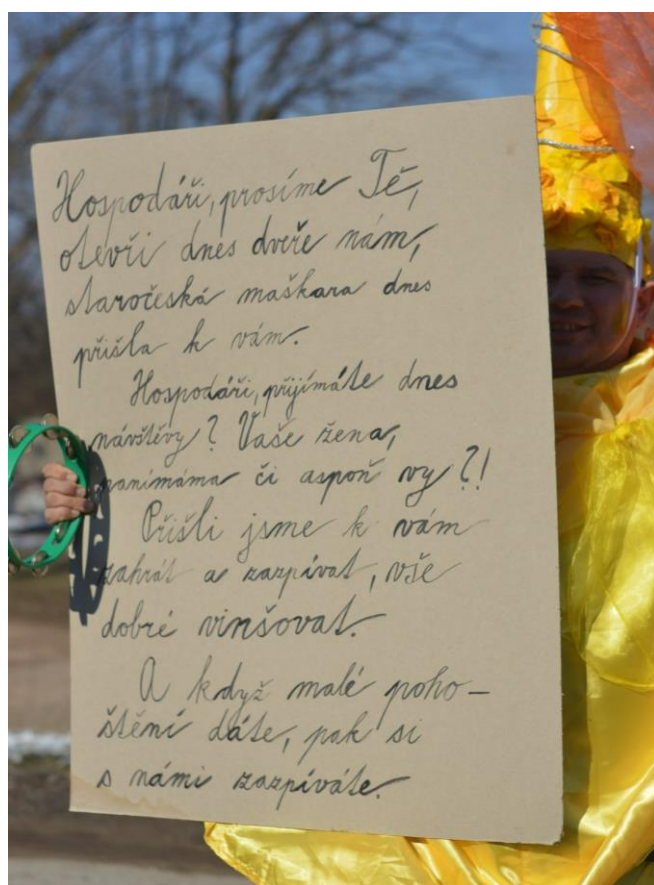
Česká beseda se snaží přiblížit masopust i dětem, a proto organizuje masopustní průvod Kruščicí.

Masky se scházejí v neděli dopoledne v Českém domě, kde se všichni „zkrášlí“ na veselý pochod vesnicí, rozdají se všelijaká „cinkrlata“ a pokračuje se učitelovou prosbou o otevření masopustu. Předseda České besedy v Kruščici po krátkém proslovu masopust povolí. Masky radostně zatancují a dají se na pochod. Je již tradicí, že se defilé masek zastavuje před českými domy, choreograf České besedy představí masopustní průvod, vyzve pana domácího ke zpěvu a tanci a samozřejmě nechybí malé pohoštění.

Masopustní akce se zakončí v Českém domě, kde je potřeba vše zhodnotit a také zavzpomínat, jak karnevalové dny probíhaly v Kruščici kdysi před lety.

Rumunsko, Svatá Helena a Gerník

Měsíc bez korony

Klára Jíchová

Leden nás v Rumunsku limitoval distanční výukou, tuhými mrazy a náledím, únor otevřel nové obzory.

S eibenthálským učitelem Alexem Gajdzicou jsme jej započali přátelskou schůzkou s česko-rumunskými eibenthálskými aktivisty a moderátorem Janem Zunou. Společně připravujeme několik projektů, které mohou zkvalitnit život našich krajanů.

S Alexem rovněž chystáme online soutěž z českého jazyka, když oficiální olympiády letos rumunské ministerstvo školství zakázalo. A také společný youtube kanál banátských dětí.

S gernickým knihovníkem Josefem Merhautem pracujeme na doprovodných materiálech Českého domu, místního etnografického muzea. Z nahrávek postupně vzniknou informační cedule a panely a cosi jako etnografický průvodce jak místními exponáty, tak dispozicemi původních stavení a životním stylem v něm.

Protože se ve spádových vesnicích neobjevil žádný diagnostikovaný případ korony, užíváme si ve škole běžné živé výuky. Starší děti začaly psát první delší povídky. Čteme mj. populárně vědecké texty o zdejších tématech – Filipově díře, trendech v současných rekonstrukcích místní tradiční architektury, multioborové zhodnocení větrných elektráren aj. Nejstatečnější děti ovládly psaní s/z. Sestavili jsme si pásmo patnácti českých lidových písní, které děti ještě na podzim neznaly, postupně ho pilujeme do koncertovatelné podoby a zapojujeme nástroje, na něž se děti učí hrát (flétny, trubky, housle, klávesy, kytara, akordeon). Vášně k sadě Orffových nástrojů neupadá. Gernické děti se učí stejný repertoár a případná vystoupení plánujeme společná. Mladší děti, s nimiž mám hudebku i výtvarku dopoledne ve škole, nadšeně využívají možnosti docházet i na odpolední kroužky pro starší děti. V rámci společné výtvarné tvorby nám vzniklo hejno ptáků na kolíčkách, přírodní i barevné figurky ze slaneého těsta a panenky a zvířata z ruliček od toaletního papíru.

Na Svaté Heleně začal trénovat pětičlenný houslový soubor; zkoušky nejsou zaměřeny jen na interpretaci skladeb, ale i na zdokonalení vlastní hráčské techniky.

Můj patnáctiletý syn, zručný akordeonista, se nyní věnuje třem helenským dětským akordeonistům.

Po třech měsících mohl svou činnost obnovit divadelní kroužek. Z úvodních improvizací neplánovaně vznikl základ scénáře dětského autorského filmu, který nás zaměstná na delší dobu.

V úterý před Popeleční středou vyrazil odpoledne z helenské školy kratičký masopustní průvod školních dětí a učitelů. Oč limitovanější prostorem, časem a rouškami, tím bujařejší byl v maskách a živé muzice.

Ukrajina, Žytomyr

Mezinárodní den mateřského jazyka

Eva Řezníčková

Mezinárodní den mateřského jazyka 21. února jsme si připomněli výročí narození slavného českého výtvarníka Zdeňka Milera a výročí narození ukrajinské spisovatelky Lesji Ukrajinky.

Beseda pro děti byla věnována pohádkám, které maloval Zdeněk Miler, od jehož narození uplynulo 21. února přesně 100 let. Děti se dozvěděly, jaké pohádky výtvarník maloval, dokud se s Krtkem ještě neznal, jak se ti dva vůbec poznali a kdo se v kreslených filmech za Krtka směje, pláče atd.

Dětem se líbil motivační příběh, jak Miler Krtečka objevil, četly pohádku, prohlížely si leporela, plnily úkoly, řešily drobné rébusy a „krtečkovský“ kvíz, zábavnou formou se učily počítat s Krtečkem a jeho pomocnicí myškou, skládaly puzzle, malovaly, soutěžily a užívaly si krásné dopoledne s pohybovými hrami, písničkami a básničkami. Na závěr se dívaly na příběhy Krtečka a domů si nesly Krtečkovy omalovánky a sladké odměny. Dopoledne s roztomilým, čiperným, pilným a přátelským zvířátkem, které chce v každé situaci pomoci a být užitečné svému okolí, rychle uběhlo.

Odpoledne bylo věnované besedě k 150. výročí narození jedné z nejvýznamnějších postav ukrajinské literatury Larysy Petrivny Kosach-Kvitky. Narodila se 25. února 1971 v nedalekém Novohradu Volynském (dnes Žytomyrská oblast). Předpoklady k tvorbě měla velké, spisovatelem byl její dědeček Mychajlo Drahomanov i matka, pseudonym Olena Pčilka, která psala poezii a povídky zaměřené na děti, a je pravděpodobné, že Larysu povzbudila, aby šla v jejích stopách. Larysa skládala básně už v devíti letech, ve třinácti byly otištěny v časopise Zarja a poprvé se pod nimi objevil pseudonym Lesja Ukrajinka. Kromě své rodné ukrajinštiny hovořila plynule francouzsky, německy, anglicky, italsky, polsky, bulharsky, rusky, rozuměla gruzínsky, učila se španělsky, znala latinu a starověkou řečtinu. Společně s manželem, vědcem a etnografem Vasiljevičem Kvitkou sbírala lidové pohádky a písně.

Krajané zhlédli mimořádně dojemné video, prezentaci ze života a díla L. Ukrajinky. https://www.youtube.com/watch?v=JyhmXXGTUc0&ab_channel=AdrianaHiminets

Ve druhé části jsme hovořili o zajímavostech z jejího života, četli z její první básnické sbírky *Na křídlech písní, také pohádky, balady a verše Lesní písně*, které vyšly i v češtině.

Portrét básnířky L. Ukrajinky je na lícové straně ukrajinské bankovky s nominální hodnotou je 200 hřiven. Vpravo od portrétu je verš z její básně „За правду, браття, єднаймось щиро, Єдиний маєм правий шлях“. Věřila vášnivě v právo své země, nezávislost na Rusku a velká část jejího psaní byla patrioticky zaměřená. Následoval workshop „Květiny pro Lesju“, rolování květín z vlny, které Lesja milovala.

Chorvatsko, Daruvar

Únor v Chorvatsku

Bohdana Pěva Šolcová

Zemětřesení

Již od prosince roku 2020 zažívá Chorvatsko zemětřesení. Někdy nás zaskočí silné otřesy, jindy cítíme ty slabší. Jsou ale tu a my žijeme v nejistotě, kdy se země zase začne trást a dunět. Zemětřesení je děsivý zážitek, a proto prožíváme psychicky náročné období. Do toho koronavirus... Daruvarsko je od epicentra zemětřesení vzdáleno vzdušnou čarou přibližně 80 km, a tak jsou otřesy u nás cítit. Avšak daleko hůř jsou na tom města a vesnice v okolí epicentra. 15 km od něj leží Jazvenik, malá česká vesnička se 150 obyvateli, kde pracuje Česká beseda. Protože s ní několik let spolupracuji v sekci pěvecké a divadelní a nadto jsou besedáči mí dlouholetí přátelé, vydala se moje rodina do Jazveniku, abychom jim pomohli s následky zemětřesení. Vesnickým domům chyběly štíty, stodoly a chlévy většinou ležely, komíny popadané, střechy rozbité... Ve vesnici bylo smutno. Procházeli jsme hospodářství Máni a Karla Vaškových a mluvili o jejich složité situaci.

Domy v Jazveniku (foto autorka)

Jejich koně i krávy naštěstí přežili zemětřesení dobře, a to i s čerstvě narozeným telátkem Boženkou. „*Po tom zemětřesení se zvířata bála vyjít ven a pít. Hodně jsme se báli o koně, to jsou takový citlivý zvířata. Špatně snášejí stres. Ale všichni to přežili dobře,*“ vzpomínala paní Vašková. „*Stěny chlívků a stájí máme stáhnuté ocelí, aby se nerozpadly,*“ ukazoval nám hospodářství pan Karel Vaško. „*Uvidíme na jaře, jestli je budeme muset svalit. My ale měli štěstí. Jiným lidem se stodoly svalily.*“ „*A co včely? Jak zvládly zemětřesení?*“ neopomněla jsem se zeptat, protože pan Vaško včelař ve velkém. „*Včely nemají rády otřesy. Ale nezdá se, že by jim zemětřesení ublížilo. Úly se naštěstí nepřevrhly.*“

Když jsme u Vaškových doma v kuchyni za stolem probírali situaci, kterou prožili a stále prožívají, paní Vašková zavzpomínala na nedávné události: „*Když to začalo, neměla jsem se čeho chytit, všechno se zvedalo, chtěla jsem vyběhnout z kuchyně ven na dvůr, ale nešlo to. Ještě štěstí, že jsem nevyběhla, protože přímo před dveře spadl komín. A pan Vaško dodává: „Ale co mě opravdu rozzlobilo, bylo, že se převrátil sud s dvěma sty litry vína. Všechno vyteklo...“*

Po největším otřesu spalo mnoho lidí z vesnice venku ve svých autech. „*Byla jsem tak vystrašená, že jsem spala v autě. Zvonko spal doma. Ráno jsem byla celá zmrzlá a Zvonko mi přinesl kávu, abych se zahřála,*“ vzpomínala tajemnice Besedy Jasna Příhodová.

„*Když bylo po všem, vyběhla jsem na ulici, byli tam už lidi a všude se vznášel hustý prach. Bylo to jako ve válce,*“ řekla paní Vašková. „*Bylo to horší než válka,*“ poznamenala místopředsedkyně Besedy Alenka Šimková.

Z 50 domů ve vesnici jich bude 6 zbouráno, jelikož staticky nevyhovují. Jejich obyvatelé se do nich nemohou vrátit, a tak musejí provizorně bydlet v obytných kontejnerech.

Obytný kontejner paní Márinky Husnjak. V pozadí stojí její dům určený k demolici
(foto autorka)

Zastavila jsem se také u domu paní Márinky Husnjakové (rozené Bačákové), kde paní Márinka prožila celý svůj dosavadní život. I její dům čeká na demolici. „*Jak se vám daří ve vašem novém domečku?*“ ptala jsem se paní Márinky, když jsem ji navštívila. „*Jó, nemůže to být lepší!*“ promluvila skvělou češtinou bez chorvatského přízvuku a široce se usmála. „*Nic mi nechybí a moc si přeju, abych si tenhle domeček užila co nejdéle.*“ Paní Márinka nezhálí ani v této době, a tak ve svém novém domečku-kontejneru plete ponožky, které nosí lidé široko daleko (také mě na odchodu obdarovala několika páry ponožek). Koupelna paní Márince chybí, ale s osobní hygienou jí pomáhá sousedka a mobilní WC stojí vedle kontejneru.

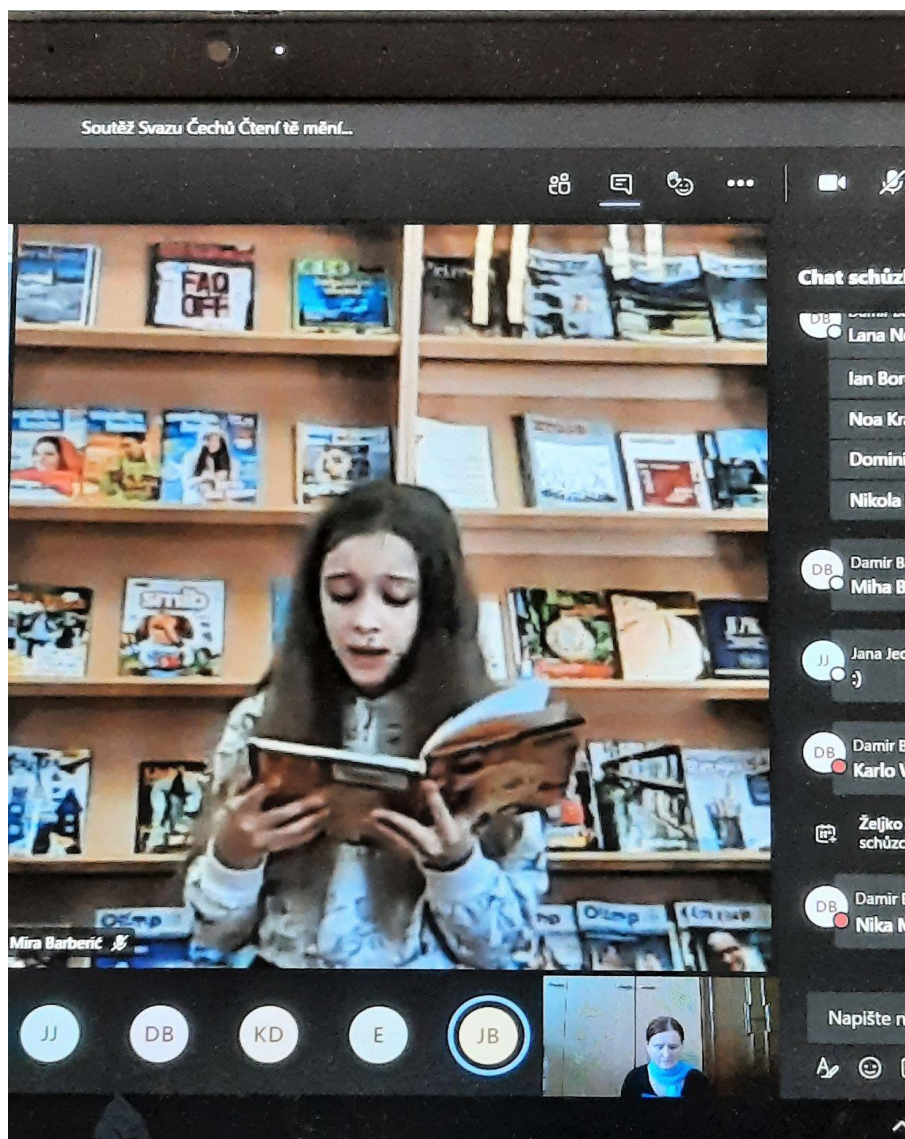

Paní Márinka Husnjak ve svém obytném kontejneru (foto autorka)

Svaz Čechů v Chorvatské republice a jednotlivé České besedy pořádají sbírky na podporu krajanů v Jazveniku. S Českou besedou Viroviticko-podravského kraje jsem domluvila jarní brigádu ve vesnici.

Čtenářská soutěž Čtení tě mění

Více než 60 žáků českých škol v Chorvatsku se zúčastnilo soutěže ve čtení a prezentaci knih v českém jazyce **Čtení tě mění**. Soutěž organizovala Rada pro školní otázky Svazu Čechů v RCH ke **Dni mateřského jazyka**. Z důvodu epidemiologických opatření se soutěž konala online. České školy se sešly spolu se členy poroty ve virtuálním prostředí, což pro nás všechny byla zvláštní zkušenost. V době „předkoronavirové“ děti soutěžily ve školní knihovně za účasti poroty a jejich projev byl daleko přirozenější a živější. Letos musely mít děti na paměti, že čtou na kameru a že porota není fyzicky přítomna. V každém ročníku (1.–8. třída ZŠ) byla odměněna první tři místa.

Čtenářská soutěž **Čtení tě mění** online (foto autorka)

Komenský v českých školách v Chorvatsku

S kolegou Komenským stále chodím po českých školách. Dvouhodinový literárně-výtvarný program se žákům i učitelům líbí a mně také. Na Komenském můžeme stále něco objevovat a něčeho nového si všímat. Protože mám v aprobaci výtvarnou výchovu, ráda děti seznamuji s různými výtvarnými technikami. Tento měsíc jsme vytvářeli Komenského portrét, pro nějž jsme využili techniky kolorované kresby tuší a monotyp s koláží. Neopomněli jsme s dětmi vyzkoušet psaní husím brkem, což se stalo ve škole velkou atrakcí. „Celý život žiju na vesnici, kde jsou husy, ale nikdy mě nenapadlo, abych s dětmi psala husím brkem,“ smála se jedna z učitelek. Děti napsaly jméno Jana Amose Komenského, vytvořily jeho portrét a těší se, že uspořádáme velkou výstavu věnovanou Komenskému.

1. stupeň Základní školy J. Růžičky v Končenicích (foto R. Janček)

Psaní husím brkem v malotřídce v České základní škole J. A. Komenského, obvodní škola Lipovec (foto autorka)

Jan Amos Komenský

Jan Amos Komenský

Jan Amos Komenský

Jan Amos Komenský

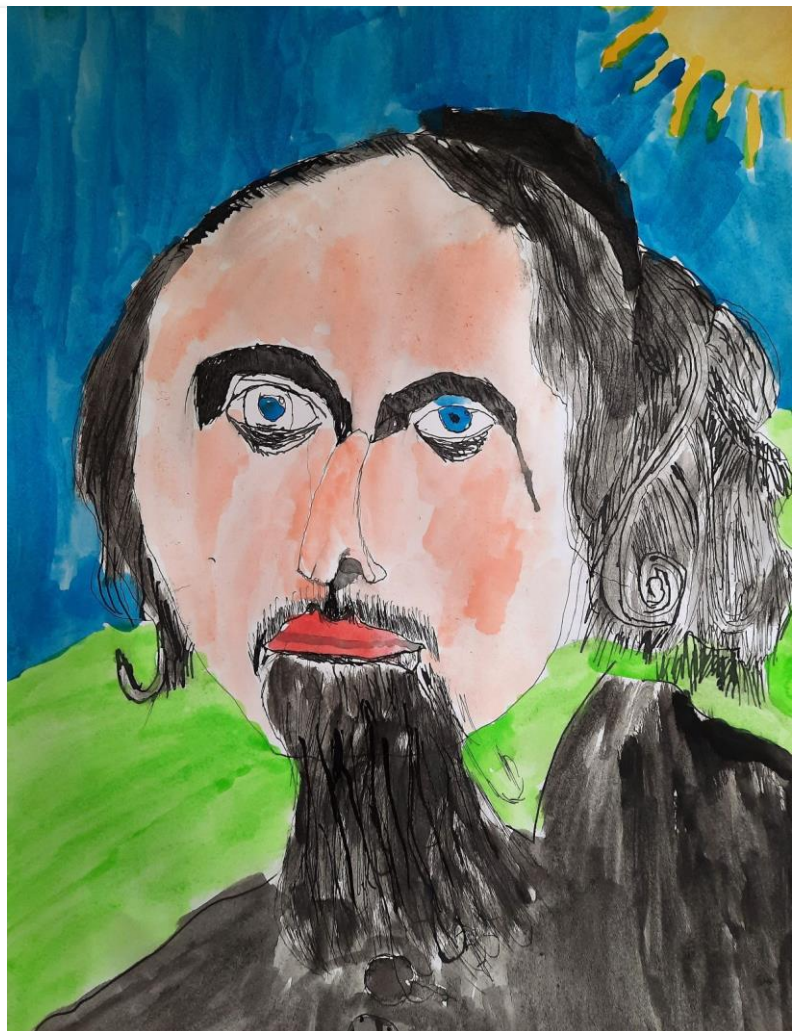
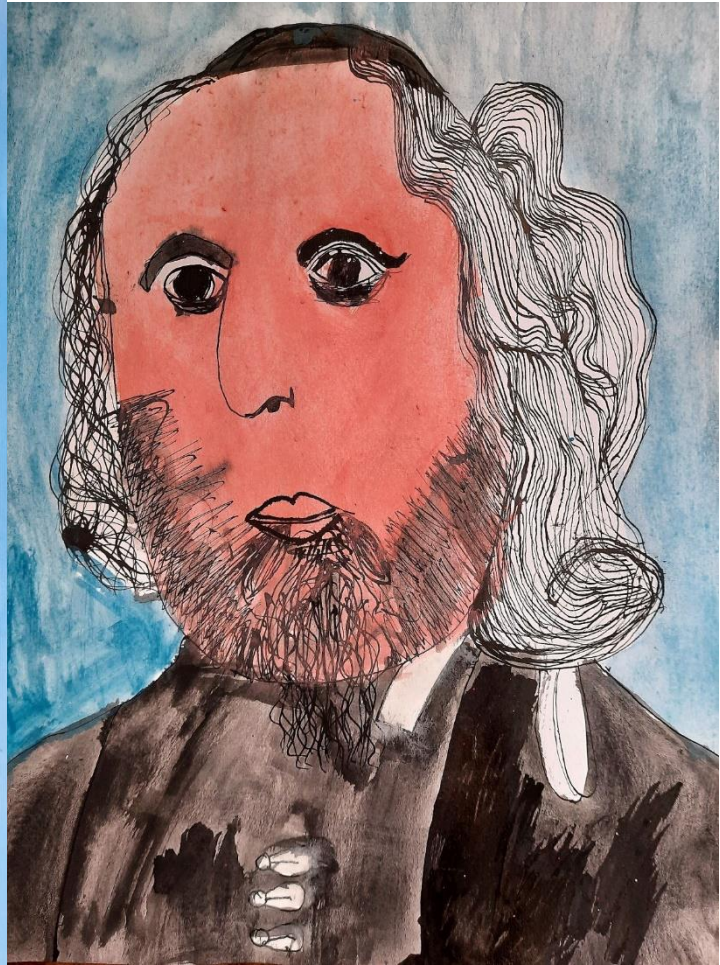
Jan Amos Komenský

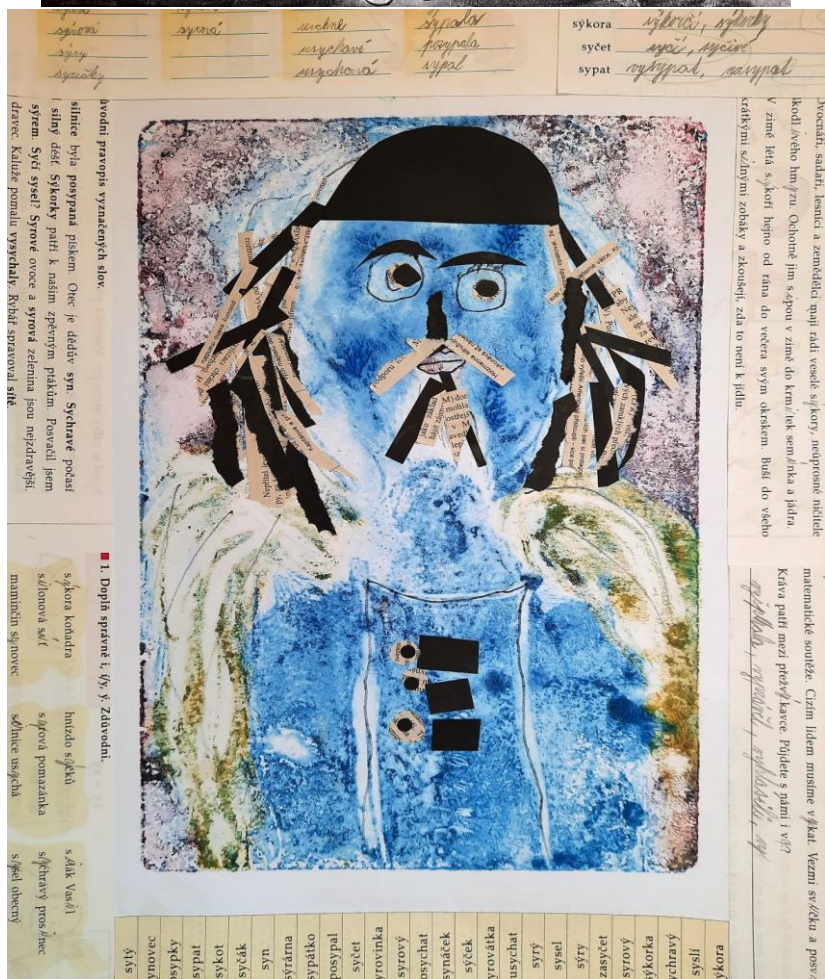
Jan Amos Komenský

Jan Amos Komenský

Jan Amos Komenský

Psáno husím brkem (práce dětí)

Práce dětí z literárně-výtvarné dílny o Komenském v ČZŠ J. A. Komenského a Základní školy J. Růžičky v Končenicích (1. stupeň)

Arteterapie s krajany

V tomto měsíci jsem zahájila skupinová arteterapeutická setkání s dospělými. Svaz Čechů byl natolik laskav, že naší skupině zapůjčil prostory a nakoupil výtvarný materiál. Arteterapie je v Chorvatsku velmi málo známá, proto s ní krajany seznamuji prostřednictvím přednášek či článků v krajanském tisku. Kdo má chuť nebo potřebu arteterapeuticky pracovat, má možnost přijít jednou týdně do sídla Svazu Čechů, kde může relaxovat, uvolnit stres nebo se o sobě něco dozvědět.

Schůze Divadelní rady Svazu Čechů v CHR

Od vypuknutí pandemie koronaviru to bylo poprvé, kdy se sešli vedoucí divadelních skupin Českých besed a předsedkyně Svazu Čechů v CHR. Jednalo se o tom, kdy a jestli vůbec se bude konat krajanská divadelní přehlídka, která se tradičně koná v měsíci březnu. Vzhledem k tomu, že se celý rok divadelní skupiny nescházely, určil se nejbližší termín přehlídky na listopad 2021. Měsíc květen v návrhu neprošel kvůli polním pracím. Naopak v listopadu již bude po sklizni, tudíž bude čas na dvoudenní divadelní maraton, a snad také situace ohledně koronaviru bude klidnější.

Schůze divadelní rady (foto autorka)

Ukrajina, Čechograd

Čechogradský masopust

Vladimíra Pěčonková

Do měsíce února jsme vstoupili bez karanténních omezení a začali jsme zvesela, přípravou masopustního karnevalu. Povídaní o masopustu jsme propojili s velmi oblíbenými pohybovými hrami. Bohužel v den karnevalu nemohly některé děti přijít kvůli nachlazení. Počasí se mění ze dne na den, rozdíl může být i dvacet stupňů. Onemocněli nám i sólisté a recitátoři, ale i tak se karneval povedl. Děti v karnevalových maskách předvedly krátké vystoupení, poté jsme tančili a soutěžili. Na závěr čekalo účastníky malé občerstvení.

